

Slavenski dom

Ste. 253

V Ljubljani, v sredo, 4. novembra 1936

Leta 1.

Z ogromno večino, kakršne ne pomni zgodovina, je za nadaljna 4 leta

Roosevelt - bivši in novi predsednik Združenih držav

Zmagovalec Roosevelt.

New York, 4. novembra. o. Včeraj so bile v Združenih državah volitve novega državnega predsednika, ki se vrše vsaka štiri leta. Volilcev je bilo v 48 zveznih državah skupno 45 milijonov. Ti volilci so morali izbrati 531 volilnih mož, članov kongresa, ki potem izvolijo predsednika. Hkratu so volili tudi guvernerja posameznih zveznih držav in 35 članov senata.

Volilni boj je bil za te volitve tako silovit, kakor še nikdar prej. Šlo je za to, ali se ameriški narod izreče za Rooseveltovo novo gospodarsko politiko, ki je s svojim finančnimi in socialnimi reformami pritisnila velekapital in industrijo ter znatno omilila brezposelnost, kar mu priznavajo vsi, tudi najhujši nasprotniki.

New York, 4. novembra. Roosevelt in Landon sta zaključila svoje volilne delo z govorom, ki sta ga imela na večer pred volitvami po radiju in ki je trajal po 15 minut. Govorila sta iz svojih stanovanj.

Roosevelt je izjavil svojim volilcem, naj glasujejo brez mrznje in strasti. Mislijo naj samo na srečo in napredek Zedinjenih držav. Ponekod grozi demokraciji propad, je dejal Roosevelt, toda, tu verjume vanjo.

Landon je dejal: Glasujte kot volilci, ki ne priznavate nobene druge avtoritete, kakor samo svojo vest. Svetu je svobodna Amerika potrebna. Branimo svetovno demokracijo fronto!

Ogromna volivna udeležba

Volivna udeležba je bila naravnost ogromna. Kljub temu, da še niso znani končni rezultati v podrobnostih je vendar ugotovljeno da je pri vo-

Novi nemški poslanik v Londonu von Ribbentrop je včeraj obiskal angleško zunanje ministrstvo, kjer se je razgovarjal z odločilnimi ljudmi, baje samo iz vljudnosti.

Sporazum o omiljenju podmorske vojne bodo podpisale Anglija, Japonska, Italija, Francija, Indija ter Združene države.

litvah oddalo svoj glas tako število volilcev, kakor še nikdar doslej. To pomeni, da kriza sili ameriško prebivalstvo, da se zanima za reševanje svojega položaja, da hoče pri njem tudi sodelovati.

Ze na vse zgodaj, ko so se volitve začele, so se stotisoči zbrali na Times Squareu in v vseh bližnjih ulicah in opazovali ogromna svetlobna znamenja v rdečih, modrih in zelenih barvah na nebotičnikih in palačah velikih listov, ki so poročali o stanju volitev in o večinah v posameznih okrajih.

Prvi rezultati

Ves svet je ponoči, ko se je položaj začel odločati z nervoznostjo čakal ob radijskih aparatih, ki so razlašali rezultate. Sicer je bilo skoraj več kot zanesljivo, da bo zmago odnesel Roosevelt, toda nihče ni pričakoval, da bo demokratska stranka, katere kandidat je Roosevelt zmagovala v takem razmerju, kakor je pokazal takoj začetek glasovanja.

Roosevelt je dobil večino ne le v zveznih državah, ki so bile od nekdaj v oblasti njegove stranke, marveč celo v taborih nasprotnikov. Kljub temu, da je Landon kandidat republikancev in nasprotnikov socialne gospodarske politike imel na razpolago ogromna sredstva za volilno propagando, je vendar Amerika glasovala proti njemu in sicer s tako ogromno večino kakor ni nihče pričakoval.

V zgodnjih jutranjih urah je bil položaj tak, da se je videlo, da bo Roosevelt dobil od 45 milijonov glasov 25 milijonov, protikandidata Landon in Lemke pa kakih 15 milijonov. To je največje število, ki ga je kdaj dosegel kak človek na svetu pri volitvah. Nadvse zanimivo je dejstvo, da so za Roosevelta kljub komunistični propagandi kompaktno glasovala vsa velika delavska in industrijska središča.

401 : 71

New York, 4. novembra. o. Ob šestih zjutraj je bil položaj na voliških naslednji: Za Roosevelta je glasovalo čez 20 milijonov volilnih upravičencev in mu je po dosedanjih rezultatih pripadlo od 531 volilnih mož 401. Zmagal

Premaganec Landon.

je v 32 od 48 zveznih držav. V ostalih zveznih državah izid še ni znan, toda po poročilih strankarskih uradov je povsod v večini Roosevelt, celo v New Yorku, ki je veljal za najmočnejšo postojanko Landona.

Kar se tiče dopolnilnih volitev v senat, kaže ob tej uri, da bo demokratska stranka dobila 11 novih mandatorov. Tako da bo imela vsega skupaj 58 sedežev v senatu.

Landon čestita

New York, 4. novembra. o. Ob 7 zjutraj, ko je bil položaj že docela jase in je republikanski kandidat Landon, kot prvi poslal Rooseveltu čestitko k izvolitvi. Čestitka se glasi:

»Narod je govoril. Vsi Amerikanci bodo sprejeli odločitev ljudstva in bodo delali za skupno stvar, za blagor domovine. To je prav demokratski duh. Sprejmite moje iskrene čestitke.«

Nepričakovane spremembe v avstrijski vladi

Dunaj, 4. novembra. Ponoči se je izvršila rekonstrukcija avstrijske vlade. Maršal Hülgerl, ki je bil nedavno imenovan za voditelja avstrijske milice, je bil imenovan za podkanclerja. Ministrski financ in trgovine sta se izročili uradnikom katoliške smeri, in sicer Hofmayerju in Tauchnerju, ravnatelju trgovinske zbornice in Gradcu. Minister brez portfelja Horstena je imenovan za notranjega ministra. Oddelek za javno varnost bo izročen Neustetter Sturmerju, ki je sedaj poslanik v Burdimpešti. Za pravosodnega ministra bo imenovan neki višji sodnik. V drugih ministrstvih ne bo izprememb. Izjavljajo, da ta prenova vlade ne bo imela nobenih posledic v avstrijski zunanji ali pa v finančni politiki.

Predsednik Miklas je sprejel čisto formalno ostavko vlade in Schuschniggu poveril mandat za sestavo nove vlade, ki je sestavljena s listimi

izpremembami kakor so objavljene v prejšnji vesti. Pravosodni minister bo član zveznega sodišča, Pilz.

Dunaj, 4. novembra. AA. (Havas.) Glede priznanja italijanskega cesarstva v Abesiniji s strani Avstrije izjavljajo dobro poučeni italijanski krogi na Dunaju, da je to priznanje že opravljeno z akreditivnimi pismi, ki jih je bil izročil v Rimu avstr. poslanik pri Quirinalu, Berger Waldenege, in v govoru, ki ga je imel predsednik avstrijske republike Miklas pri sprejemu poverljivih pism novega italijanskega poslanika na Dunaju, Francesca Salate. V teh govorih in v teh pismih je bilo navedeno ime »kralja Italije in cesarja Etiopije«. Avstrija je na ta način prva država, ki je uradno priznala novo slanje v Abesiniji. Razen tega smatrajo, da ni potrebna druga oblika za to avstrijsko priznanje.

Nova rdeča vlada v Madridu

Madrid, 4. nov. Madriska vlada je včeraj izdala poročilo, ki pravi med drugim: Imena ministrov bodo kmalu objavljena. Pogajanja med skupinami ljudske fronte, zastopanih v vladi, in zastopniki delavskih organizacij in sindikalne zveze so se končala s popolnim sporazumom. Delavska zveza je umaknila abstinenco in se pridružila narodni vladi. S tem sporazumom je odstranjeno nasprotje med različnimi političnimi skupinami, tako da bodo odslej sodelovale v skupni borbi.

O bitki okrog Madrida pravi komunikacije vlade kakor ponavadi. Nacionalisti so zdaj osredotočili svoje najboljše čete in zastavili vso svojo energijo, da obkrožijo Madrid.

Mesto daje sliko, ki je v skladu z resnim trenutkom. Borba se vodi od podnožja Sero de los Angeles do Gatafeja južno od Leganesa ob levi obali Guadarama do Boadila del Monte. V Madridu tulijo neprestano sirene, ki napovedujejo nacionalistična letala. Nacionalisti so včeraj napadli v odseku Sigüenza, pa so bili odbiti. Njihovi topovi so zelo aktivni na vseh bojiščih. V okolici Robledo de Savela se zbirajo večje nacionalistične čete. V Asturiji so madridske čete imele uspeh. Nacionalistični napadi so bili tod odbiti. Ponekod ovira operacije dež Na Aragonskem bojišču se je predalo četam madridske vlade 53 nacionalističnih vojakov.

Nacionalisti poročajo, vlada trdi

La Coruña, 3. nov. AA. Havas: Tukajšnja radiopostaja je objavila ob 1.30, da so nacionalistična letala bombardirala vsa letališča v Barceloni. Uničenih je mnogo letal. Nacionalistične čete napredujejo proti Madridu in so sedaj samo še nekaj kilometrov od letališča Gatafe. Na severni fronti so

nacionalisti popoldne zavzeli Villaviciosa de Odon.

Poročajo iz Grinjo, kjer je štab generala Varelle, da nacionalistične čete vsem razmahu prodirajo proti Madridu. Čete generala Varelle prodirajo v treh kolonah z juga in jugozapada proti Mad-

Prestolni govor angleškega kralja:

Skrb za Anglijo in za mir

London, 4. nov. o. Včeraj so v Londonu z vso svečanostjo začeli zasedanje zbornice, pri katerem je kralj Edvard VIII. govoril svojo prestolno besedo. Kraljevi poti od dvora do zbornice je pristavljalo ogromno ljudi. Kraljev prestolni govor je bil daljši, kakor običajno. Med drugim je dejal naslednje:

»Moja politika bo zmeraj vezana na Zvezo narodov in bo angleška vlada delala na to, da se ta ustanova okrepi. Prizadeval si bom za pomirjenje Evrope, k čemur bo pripomogla lokarna konferenca. Isti cilj ima omejitev pomorskega oboroževanja in skrb za položaj na Daljnem vzhodu. Treba bo tudi ublažiti trpljenje Španije z izvajanjem sklepa o nevmiševanju. Skrb za Anglijo bo posvečena konferenca držav angleškega cesarstva, po kateri bom osebno obiskal Indijo in prevzel cesarsko krono. Upam, da se bo položaj v Palestini zadovoljivo uredil. — Vlada bo skrbela za obrambo države, ker je to potrebno za pomiritev sveta in za gospodarski razvoj angleškega cesarstva. Proti osebam in organizacijam, ki bi skušale kršiti mir v notranjosti države, bo vlada uporabila nove zakone, ki jih bo predložila zbornici. Pač pa bo ostala neokrajena svoboda tiska, oboro-

ridu. Močan dotok sovjetskih pomožnih oddelkov se povsod čuti. Nacionalisti so napredovali že tako daleč, da lahko s prostim očesom gledajo v predmestja Madrida.

Komunistične čete so zjutraj, kot že javljeno, začele z močno ofenzivo proti nacionalistom na jugu Madrida, začeniši od Gatafe. Letala sodelujejo pri tem napadu. Posebno hudo je bila bombardirana nacionalistična kolona pri Valdemoru. Bombe so tudi zažgale železniško postajo Jumanes.

Govor angleškega kralja je vzbudil velik vtis in se je potem razvila o njem debata.

Vojna s padali

Moskva, 4. nov. Posebno pozornost pri zadnjih ruskih manevrih so vzbudili oddelki padalcev, ki so se spustili iz letalnih avijonov za sovražnikovo bojno črto in potem napadli sovražnika iz za hrbta. Pri teh manevrih so spuščali s padali tudi razstavljen topove in celo lahke tanke, ki so jih tehniki hitro sestavili in z njimi napadli. Ker se je ta način bojevanja tako obnesel pri manevrih, je sovjetsko vojno poveljstvo takoj začelo na veliko organizirati vežbanje padalcev in ustanovilo v Moskvi posebno šolo, kjer trenutno uče tisoč padalcev, katerim je na razpolago 77 inštruktorjev in 320 letal, ki so konstruirana v ta namen.

Vesti 4. novembra

Poljski narodni praznik bodo praznovali z vso slovesnostjo 10. novembra. Tedaj bo imenovan za maršala general Ridz Smigly. Vršile se bodo velike slovesnosti, združene z vojaško parado.

Ravnatelj nemške policije general Daruegge je dospel v spremstvu več policijskih častnikov v Varšavo in bo skupno z njimi gost poljske policije. Mir v zahodni Evropi je po pisanju angleškega

Za novega nemškega poslanika v Tirani je imenovan poslanski svetnik von Panewitz.

3000 angleških vojakov, ki so bili poslani v Palestino, se je te dni vrnilo v Anglijo.

Načelnik turškega generalnega štaba, maršal Čarmak, je sinoči prispel v Bukarešto.

Letalski potniški promet med Kanado in Anglijo se bo začel leta 1938. Anglija je pristala na to, da bo šla proga čez severno Irsko.

Za predsednika angleške delavske stranke so včeraj spet izvolili majorja Atleea, kljub opoziciji, ki so jo proti njemu kazali skrajni levičarji v stranki.

Madžarski regent Horthy bo v kratkem obiskal Italijo, najbrž v zahvalo za Mussolinijevo sočutje z revno Madžarsko.

ZN bi priznala zasedbo Abesinije in italijansko oblast v njej, če bi Italijani zasedli vso Abesinijo. V tem primeru bi priznala to zasedbo tudi Anglija.

Rekonstrukcijo rdeče vlade v Madridu so včeraj napovedovali v Barceloni.

Pogajanja za trgovinsko pogodbo med nami in Romunijo se bodo kmalu pričela v Belgradu in je v ta namen že prispel v Belgrad ravnatelj romunskega zunanje ministrstva Jean Cristu.

Potres v Tokiju je bil predsinočnim in je trajal okoli deset minut. Ni pa povzročil običajne velike škode.

O naselitvi Judov v Palestini se je razgovarjal poljski poslanik v Londonu, ker angleška vlada 5. oktobra ni določila kontingenta za priseljevanje, kakor je bilo zdaj običajno vsakega pol leta.

Dve japonski bojni ladji sta odpuli v Sanghaj zaradi napada na nekega japonskega državljanca, ki so ga pijanci oklali z nožem. Torej je življenje vsakega Japonca vredno cele armade.

Mussolinijev govor je po mnenju švicarskih listov velikega pomena za položaj v Evropi.

Zastoj bodo delali poljski rudarji v Sosovicah en cel dan, da bodo izkopali 200 vagonov premoga za zimsko pomoč, ki ga bo rudnik daroval.

Znameniti angleški advokat sir Henry Curtis Bennett, ki je bil tudi kronski svetovalec, je nedavno umrl včeraj v Londonu.

Ozdravitev francoskih samoupravnih financ, ki so zelo zavožene, bosta sklepali obe zbornici francoskega parlamenta na jutrišnjem zasedanju.

Uvozne carine za žito in moko so znižane v Italiji z zakonom, ki ga je včeraj izdala italijanska vlada.

Poljski zunanji minister pride v London na uradni obisk 8. novembra. Imel bo važne razgovore z Edenom, ki se bodo tikali raznih evropskih vprašanj, pri katerih sta prizadeti Poljska in Velika Britanija.

Romunski kralj Karol in prestolonaslednik Michael sta se vrnila v spremstvu zun. ministra Antonescu iz Češkoslovaške včeraj popoldne v Bukarešto.

Odbor za nevmešavanje v špansko državljansko vojno se sestane v četrtek, 5. novembra popoldne in sicer v Londonu.

Jugoslovanskega poslanika v Parizu dr. Puriča je sprejel včeraj popoldne francoski zunanji minister Delbos in se z njim dalje časa razgovarjal o zadnjih zunanjepolitičnih dogodkih, v kolikor se nanašajo na razmerje med Jugoslavijo in Francijo.

Posvetitev invalidskega doma v Rimu bo danes in je tja odpotovala tudi močna delegacija naših bivših bojevnikov in FiDACA. Našo delegacijo so v Rimu sprejeli z veliko pozornostjo in ji dali na razpolago dva avtomobila za ves čas bivanja v Rimu.

časopisja trenutno bolj v nevarnosti, kakor pa mir v Sredozemlju. Zato mora Anglija misliti najprej na varstvo miru tam, kljub temu, da Italija misli drugače.

Prvi strel na Madrid je padel predvčerašnjim ob 5 popoldne in sicer ga je izstrelila baterija podpolkovnika Telle, ki stoji pri Pariz.

Nov nemški srebrni denar v vrednosti dveh mark, s podobo pokojnega maršala Hindenburga, bo prišel v promet v Nemčiji. Iz 1 kg srebra bodo nakovali 200 teh novcev.

Boj proti komunistom v Švici bo s posebnim zakonom organiziral švicarski zvezni svet. Ta zakon bo poostil odredbe o varstvu notranjega miru v državi.

Pri angleških delnih občinskih volitvah je največje izgube utrpela delavska stranka, to pa zaradi tega, ker vlada v angleških širokih krogih mišljenje, da bi utegnili ta stregna zaradi svojih zvez s prevratnimi elementi potegniti Anglijo v kakšno vojno.

Pavija, 4. nov. AA. (Stefani.) Predsednik italijanske vlade Mussolini je imel na glavnem trgu v Paviji pred množico črnih srac velik govor. Dučija je množica pozdravila z navdušenimi ovacijami.

Premiera jutri v Elitnem kinu Matiči!
Borba moža za harmonijo svojega zakona,
borba žene za čast, dobro ime in življenje,
borba mlade matere za svojega otroka!

Največja filmska umetnina letošnje sezone!
POSLEDNJI AKORD
 Lili Dagover, Willu Birgel, Marija pl. Jasnadu in Peter Bosse

Premiera jutri v Elitnem kinu Matiči!
 Velefilm, ki ga prevečajo melodije neumrle glasbe: **Beethoven IX simfonija, Hindov oratorij „Juda Makabejec“** in **Čajkovskega „Nuskacker“** su ta izvajane od orkestra berlinske državne opere in združenja so istov.

Ljubljanska drama:

„Kvadratura kroga“

Ljubljana, 4. novembra.

Snoči je dramsko gledališče uprizorilo duhovito komedijo V. Katajevo »Kvadratura kroga«. Delo je slovenskemu odru že poznano, saj so ga uprizorili v ljubljanski drami pred štirimi leti. Morda je bil to tudi delni vzrok, ker je obimnost naslovno delo že poznalo, za nepopolno dvorano, poleg vzroka, da je uprava premiero določila že za soboto in jo zopet prestavila. Vendar je delo v novi zasedbi silno in močno, učinkovito ter vredno, da si ga ogledaš.

Pisatelj Valentin Katajev živi v novi Rusiji, vendar drži stike s starejšo tradicijo ruske literature. Da si sovjeti dovolijo kakšno šalo tudi na svoj račun, kaže ravno pričujoča komedija. »Kvadratura kroga«, veseloigra v treh dejanjih, kakor jo pisatelj sam imenuje, smeši sovjetski zakon. Z duhovito ironijo in ljubeznivim humorjem, ki mu je primešano nekoliko satire, nam predstavlja Katajev dva sovjetska para v isti sobi, razdeljeni na dva dela. Zakona sta registrirana v Zagsu (civilnemu uradu), vežejo ju nova pravila: »sorodnost značajev«, delovni kontakti in »politična somišljenost«, a kljub temu se v teh novih ljudeh prebudijo čisto meščanska čustva in občutki: zaljubljenost izven zakona, sentimentalnost ni celo lakota. Sicer znajo citirati Karla Marxa, berejo Plehanova, stikajo v kočljivih zadevah srca po sovjetski etiki in morali, vendar je srce samo močnejše. Vedo, da svoje sreče ne smejo graditi na nesreči svojega sodruha, vendar prešestvujejo prav po buržujsko. Nemče in nemožnost ukrotiti človeško srce primerja Katajev z matematičnim problemom in jo tudi naslovi s »Kvadratura kroga«.

Kot jedro se mi zdi krasna scena tretjega dejanja, ko stojita čisto spodaj dva komsomolca s svojimi novimi ženami, izbranimi po sreči, eno stopnjo nad njima partijski organizator Flavij kot zastopnik sovjetske moči in oblasti, ki dogajanje spodaj pod sebi samo registrira, še eno stopnjo nad njimi, na vrhu pa stoji poet Jemelka Črnozmij, propovednik pravega življenja, človek, ki se ga osebo ne udeležuje, a ve, kaj so pota srca, kaj pota ljubezni. Katajev je izbral za svojo komedijo

zastopnike različnih značajev: Vasja, komsomolec je romantična duša, široka ruska narava, Abram, komsomolec, njegov tovariš, s katerim stanujeta skupaj v revni sobi, je vnet priista komunizma, s prepričanjem hoče živeti po novih načelih, Tonja, komsomolka, je prav tako fanatična članica organizacije, a pod tem tili v njej prava demonska ženska narava, ljudmilo, neorganizirano dekle, je naivna, pridna gospodinja, še vsa v malomeščanskem svetu, tovariš Flavij, partijski organizator, je mirodušen tip sovjetskega uradnika, ki ga ljubezenske zamotnosti pripravljajo do izjave — »to revoluciji ne bo škodovalo«, in končno poet Jemelka Črnozmij, dinamičen tip, veliki improvizator, »zvizišena duša«, pred katero pleše ubogi človek.

Vsi ti različni značaji, posebno prvih štirih zastopnikov pa ob enakih prilikah vsi enako reagirajo: kar se zgodi enemu paru v prvi polovici sode, se kmalu isto zgodi drugemu paru v desnem delu. Cele situacije in celo besede se vedno ponovljajo z nekakšno geometrično doslednostjo. Ta avtomatizem pa vzbujajo obilne prilike za komiko. S tem je Katajev pogodil svojevrstno dramsko tehniko, radi česar delo tudi uspe.

Sedanja zasedba vlog je bila sledeča: Vasja (Sancin), Abram (Slupica), Tonja (M. Danilova), Jemelka (Severjeva), tovariš Flavij (German), Jemelka Črnozmij (Polokar). — Vse vloge so prišle močno do izraza. Režijo je spretno vodil ter poskrbel za odgovarjajočo inscenacijo ing. arh. B. Slupica.

Katajevo »Kvadratura kroga« je poslovenil Josip Vidmar.

Bernh. Shaw najslavnejši sodobni satirik prvič v filmu
 Jenny Jugo
 Gustav Gründgens

Pygmalion

DANES
 PREMIERA!
 Smeh! Smeh!

Ponoči spet velik požar na Dravskem polju

Maribor, 4. nov.

Vse Dravsko polje je eno samo veliko torišče požigalcev in podobnih zločinskih ljudi, kakor nam to jasno dokazujejo pogosti požari, ki jim pa ponavadi ne morejo najti pravih povzročiteljev. Tudi včeraj je na Dravskem polju zažarelo nebo, velikanski plameni so se videli ne samo v okolici, temveč celo v Mariboru. Ob 7 zvečer je začelo goreti v Selah pri Zg. Polskavi pri županu Karlu Poharcu. Ko so domači sedeli pri večerji in je komaj na zemljo padel mrak, so se izza gospodarskega poslopja pokazali ognjeni zublji, ki so začeli obijati vse poslopje. Ko so domači pohiteli do poslopja, je bilo že vse v plamenih. Da je bil požar ogromen in daleč viden, se ni čuditi, kajti gorelo je gospodarsko poslopje, dolgo 60 m in široko 22 m. Komaj da so domači mogli rešiti iz hlevov nekaj živine in prašičev. Zgorle pa so tri svinje, osem prašičev, veliko število kokoši, celotno gospodarsko

poslopje, več vozov, poljedelsko orodje in ogromne množine krme, ki so bile tamkaj spravljene. Domači tudi niso mogli z uspehom reševati gorečega poslopja, kajti plameni so se že oprijemali stanovanjske hiše in švigali tudi na hiše sosedov. Vsa vas je morala reševati le svoje in odstranjevati nevarnost ognja od svojih hiš, dočim je gospodarsko poslopje župana Poharca nemoteno gorelo dalje.

Kot prvi so prihiteli na kraj požara gasilci iz Sp. Polskave, za njimi iz Slov. Bistrice in iz Frama, kot zadnji pa domači gasilci. Škoda je ogromna, pa je treba naglasiti še to srečo, da je bilo ozračje mirno in brez vetra, sicer bi pogoreli vsi štirje sosedje.

O vzroku požara se ne da povedati nič točnega, ljudje se ne morejo znebiti vtisa in suma, da je požar delo maščevalne roke, kajti ogenj je izbruhnil prav na predvečer gospodarjevega godu.

Daj - ne dam

Ljubljana, 4. novembra.

Pred nekaj meseci so se pojavili po ljubljanskih manj ali bolj znanih in obiskanih lokalih neke vrste aparati, ki jih je tam postavila gotova organizacija in katerih »čisti« dobicek je šel v namene te organizacije.

Toda lastniki lokalov so kmalu uvideli, da jim ti aparati niso v korist, pa so jih vrnili organizaciji. Nekaj pa jih je še ostalo in ti sedaj love dinarčke. Toda, ker sprejemajo, bi morali tudi dati. Saj pa je tudi tako aparat narejen, samo kdor hoče dinarjev dobiti, jih mora znati. Kako pa so ti aparati ustvarjeni, naj pokaže prizorček, ki se je zgodil v eni znanih in zelo obiskanih gostiln v sredi Ljubljane, ki ima še ta aparat.

Gospod je vrgel v aparat dinar. Figure so se obrnile — nič. Drugi dinar vrže in — sreča. Ostale so figure, in gospod naj bi dobil 16 Din. Lep zaslužek! Gospod čaka, čaka — spet nič. Stresa aparat, pritiska, vrti, 16 Din pa ni. Gre ogorčen k natakarici in jo vpraša, kaj je z aparatom, ki denar sprejema, da ga pa ne. Natakarica pa je rekla, da je nič ne briga, da nima z aparatom nikakega posla. Gospod je bil seveda razočaran. Vendar je še vrgel v aparat 2 Din, toda ostalo je pri starem, pri nič.

Ne vemo, ali je ta priprava bila pokvarjena, malo čudno, ko je vse lepo delovalo, samo izdajanje ne, ali je mogoče kaj drugega vmes, gotovo je le, da se s temi pripravami jemlje dobro ime organizaciji.

Pobiranje PTL dinarja v Mariboru

Maribor, 2. novembra.

V zvezi z reorganizacijo inkasacije PTL dinarja, se slavno občinstvo opozarja, da so stare nabiralne pole ukupine in jih je zaradi tega izročiti inkasantom. Pobiranje stanovanjskega protituberkuloznega dinarja se od 1. novembra 1936 dalje vrši z 1 dinarskimi listki potom liginih inkasantov, ki nosijo poleg društvenega naslova še besedilo: »Darujem za zgradbo azila jetičnih bolnikov v Mariboru 1 Din. V samopomoči je moč ljudstvat. Stranke naprošamo, da blagovolijo hraniti te listke, ker je predvideno, da se bo one, ki bodo dosegli gotovo število dinarskih listkov, snatralo in objavilo za ustanovitelj PTL azila. Za darilo preko 10 Din se ne bodo izdajali listki, temveč pobotnica na ime darovalca. Tudi te pobotnice je hraniti v isti namen, kakor dinarske listke. PTL dinar se bo pobiral na območju vsega plinskega in električnega omrežja mariborske mestne elektrarne in plinarne po inkasantih MP. Zato vljudo naprošamo tudi občane sosednih občin, da podpirajo to človekoljubno akcijo.

Prosvetno socialni tečaj za fante

Sv. Jurij ob j. ž., 3. nov.

Katoliško prosvetno društvo v Sv. Juriju ob j. ž., žel. bo priredilo v dneh od 13. do 15. novembra t. l. v dvorani Katoliškega doma prosvetno-socialni tečaj za fante. Spored tečaja je sledeč:

V petek, dne 13. novembra ob 16: 1. Otvoritev tečaja, 2. Namen tečaja, 3. Krek in njegovo prosvetno delo in 4. Pozdravi in poročila delegatov.

V soboto, dne 14. novembra: Ob 8 Katoličan — zaveden narodnjak in najboljši državljani. — Ob 10 Stanovska zavest in stanovsko združevanje. — Ob 14 O socialnem vprašanju. — Ob 16 Slovenski fant in ob 20 igra: Kadar se utrga oblak.

V nedeljo, dne 15. novembra: Ob 8.30 sv. maša in govor. — Ob 10 slavnostno zborovanje v telovadnici osnovne šole, na katero so vabljeni tudi možje. Dnevni red slav. zborovanja: 1. Otvoritev, 2. Izpoved, 3. Naša katoliška prosveta, 4. Slovenski problemi in 5. Naša himna Hej Slovenci. — Popoldne ponovitev igre: Kadar se utrga oblak.

Po vsakem predavanju sledi referat domačega fanta in debata.

Maribor

Lahkotlet SSK Maratona. Prvi skupni trening v telovadnici je drevi ob 19. Ob tej priliki bo tudi razgovor glede nastopa v Ptuju.

Mariborski Fotoklub je začel s pripravami za veliko jugoslovansko fotografsko razstavo, ki se bo vršila v mesecu decembru.

Mariborski šahovski klub ima svoj redni občni zbor jutri, v četrtek ob 20 v kavarni »Central«.

Z Abrahamom sta se srečala včeraj in danes dva znana mariborska policijska stražnika in sicer kontrolni nadstražar g. Franjo Dujec in nadstražnik ter upravitelj policijskih zaporov g. Karlo Pavliš. Obema želimo ob tem lepem življenjskem jubileju še mnogo let v sreči in zadovoljstvu.

Vprašanje vojaških grobov v Mariboru

Maribor, 3. novembra.

Letošnji praznik Vseh svetnikov je zopet sprožil v javnosti vprašanje ureditve vojaških grobov v Mariboru, ki je res nujno in potrebno čimprej rešitve. Grobovi žrtve svetovne vojne se nahajajo na mestnem pokopališču na Pobrežju ter so bili iz početka zelo lepo urejeni. Sčasoma pa so začeli propadati. Danes so gomile že docela izravnane z zemljo, križci in napisi so zbledeli ter razpadli in vse skupaj napravlja vtis velike zanemarjenosti. Neupravičeno so letelo zaradi tega kritike na mestno občino. Sedanja ob-

Zaradi uboja v Piršenbergu ponovna razprava

ker je pravi morilec podkupil priče in ostal na svobodi

Celje, 3. novembra.

S sodbo okrožnega sodišča v Celju z dne 30. novembra 1934 so bili obsojeni Bošina Jožef, Preškar Jožef, Golob Franc in Zagmajster Karel. Vsi štirje so doma v Globokem v brežiškem okraju. Obtoženi so bili, da so v noči od 1. na 2. oktobra 1934 v Piršebregu pobili na tla Ivana Cizlja, da je Cizelj naslednji dan v Brežicah umrl.

Vsi imenovani so prvotno dejanje priznali pred orožniki, pred poizvedovalnim sodnikom v Brežicah in končno tudi pred preiskovalnim sodnikom v Celju. Pred glavno razpravo pa je Bošina Jožef prekladal vsa prejšnja priznanja ter obdolžil 29 letnega pos. sina Hudeta Mihaela iz Globokega, da je leta pravi storilec in povzročitelj smrti pokojnega Cizlja Ivana, sam pa da je nedolžen.

Vsi štirje so leta 1934 po končani razpravi in obsodbi nastopili kazen in sedijo še sedaj. Bošina pa v zaporu ni dal miru in je končno dosegel obnovu procesa glede sebe, povzročil pa obnovo tudi glede Hudeta Mihaela. Bošina je izjavil, da je prevzel nase krivdo zaradi pritiska s strani Hudeta Mihaela, ki da je njemu in ostalim osumljenecem obljubil 2000 Din nagrade, če prevzamejo krivdo nase in prikrijejo njega. Hude jih je tolažil, da kot mladoletni ne bodo mnogo obsojeni, dočim bi njega, ki je bil že večkrat obsojen, zadela huda kazen. Še po razsodbi so prihajale na državno tožilstvo ovadbe, češ da so pravi krivci Cizljeve smrti drugi ljudje in je bilo zoper vse imenovane uvedeno kazensko postopanje, ki pa je bilo po izvršenih poizvedbah ustavljeno.

Sočasno pa so tudi poizvedbe dognale, da je po dan velik sum, da je bil pri usmrtilu udeležen tudi Hode Mihael. Zato je okrožno sodišče odločilo, da se dovoli obnova postopanja tako zoper Bosino Jožefa kakor tudi zoper Hudeta Mihaela. Pri obnovitvenem postopanju se je dognalo, da je posegel v predmetni tepež tudi sedaj obtoženi Hode Mihael. Vendar pa slednji odločno zanika svojo udeležbo in krivdo.

Danes se je ves dan vršila pred malim senatom obnovitvena razprava. Po dolgotrajnem zaslišanju številnih priče je izreklo sodišče sodbo, da se glede Bosina Ivana izreče sodba kakor prej, ker pa je bil medtem časom že pogojno zaradi korektnega obnašanja odpuščen iz kaznilnice, je dejansko že danes takoj šel na svobodo. Na novo je bil pri današnji razpravi spoznan krivim obtoženi Hode Mihael in obsojen na 5 let in 2 meseca robitve, v katero kazen se mu všteje preiskovalni zapor. Na novo je bil obsojen tudi Agrež Ivan, posestnik v Globokem in sicer zaradi krivega pričevanja, ker je v zadevi proti imenovanim storilecem zoper Ivana Cizlja dvakrat po krivem pričal in s tem zakril Mihaela Hudeta, da ni že prej prišel pred obtožbo in obsodbo. Zaradi tega je bil Agrež obsojen na 5 mesecev strogega zapore, pogojno na 3 leta.

Ponovitev koncerta Glasbene matice

Ljubljana, dne 4. novembra.

Po vseh večjih evropskih mestih prirede navadno na Vernih duš dan večji orkestralni in zborški koncert, večina je na programu kateri od mnogostevilnih rekviemov starejših mojstrov. Ne bi bilo napačno, če bi se ta navada udomačila tudi pri nas. Letos nam je na ta dan postregla s koncertom Glasbene Matice, ki je ponovila Lisztov oratorij »Kristus«, ki smo ga prvič slišali začetkom oktobra. O delu samem in o izvajalcih smo že takrat obširneje govorili, danes naj le ugotovimo, da je bil pri ponovitvi celotni vtis koncerta ugodnejši. V kvintetu solistov sta se izvršili dve izpremembi: altovska partijo je pela gospa Golobova, tenorsko pa gosp. Gostič, ki sta oba svojo nalogo izvršno rešila; ostali solisti so bili isti, ko na prvem koncertu: gđ. Zupevcova (sopran), gosp. Kolacio (bariton) in gosp. Petrovič (bas). Zvok zboru Glasbene Matice je bil nekam umernejši, intonacija boljša kot zadnjikrat ravnatelj Polič se je vidno trudil pokazati se od čim boljše strani. Publiku, ki je v prav dostojnem številu posetila koncert, je z zanimanjem sledila delu. W.

Dr. Stojadinović v Beogradu

Belgrad, 4. nov. m. Davi se je vrnil iz Ankare in Sofije predsednik kr. vlade in minister za zun. zadeve dr. Stojadinović s svojo go. soprogo in ostalim spremstvom. Njegov salonski vagon so ob pol 5 jutraj odkopili ter je ostal na topičerski postaji do devete ure, ko se je s posebno kompozicijo pripeljal na belgradsko žel. postajo. Tu mu je bil prireditelj prisrčen sprejem. Pozdravili so ga člani kralj. vlade v ministrom dr. Korošcem na čelu, ki je soprogi dr. Stojadinoviča poklonil krasen šopek cvetja. Pri sprejemu so bili navzoči tudi diplomatski zastopnik držav MZ in BS, veliko število narodnih poslancev in senatorjev, na čelu s predsednikom delovnega kluba v senatu Simonovićem. Predsednik dr. Stojadinović se je najprej rokoval z dr. Korošcem, nato pa z ostalimi. Po sprejemu na žel. postaji se je odpeljal dr. Stojadinović s soprogo na svoje stanovanje na Topičerskem griču. Nato se je tekom dopoldneva vrnil v predsedništvo vlade in v zun. ministrstvo, kjer je prevzel posle od svojega zastopnika dr. Korošca.

Občni zbor JOO razveljavljena

Belgrad 4. novembra. m. Minister za telesno vzgojo naroda se je zadnje čase zelo zanimal za poslovanje JOO. Proti vodstvu JOO so se znašli v zadnjem času ostri napadi. Minister g. dr. Rogić je vprašanje poslovanja JOO temeljito proučil ter je sinoči podpisal odlok, s katerim se razveljavlja občni zbor JOO 24. oktobra t. l.

Minister dr. Rogić je nadalje v odloku naročil, da se mora sklicati nov občni zbor JOO takoj, kakor hitro bo ministrstvo potrdilo pravila.

Belgrad, 4. nov. m. Na sinočnji seji upravnega odbora Jugosl. nogometne zveze je bilo sklenjeno, da se bo občni zbor JNZ vršil 13. dec. ob 8 dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Beogradu.

Belgrad, 4. nov. m. Nedeljsko tekmo med Hajdukom in Ljubljano, ki bo v Ljubljani, bo sodil zvezni sodnik Milinarič (Podupski).

Celjske novice

Celje, 4. novembra.

Položaj na delovnem trgu. Dne 31. oktobra je bilo prijavljenih 419 brezposelnih delovnih moči, med temi 181 žensk. Po prejšnjem izkazu z dne 20. oktobra je znašalo število brezposelnih 414, od tega 177 žensk. Po teh podatkih vidimo, da je brezposelnost zopet nekoliko narasla, kar je znak blajajoča se zima. — Delo dobijo: 2 hlapca, 2 čevljarja, 1 lesostrugar, 3 krojači, 2 deklj, 1 natakarica, 1 trg. prodajalka, 2 kuharici, 5 služkinj in 1 gostilniška služkinja.

Tujski promet v oktobru. V mesecu oktobru se je mudilo v Celju skupaj 1188 tujcev, med katerimi je bilo 889 jugoslovanskih državljanov. Letoviščarjev je bilo 77. Napram mesecu septembru, ko se je mudilo v Celju 1459 tujcev in napram lanskem mesecu oktobru, ko je obiskalo Celje 1260 tujcev, vidimo, da je tujski promet precej padel.

Nesreča gozdnega delavca. 83 letni drvar Ivan Kortnik iz Smihela pri Mozirju se je v soboto pri delu v gozdu vsekali s sekirjo v levo nogo in se močno poškodoval. Zdravi se v celjski bolnišnici.

lavce. Belgrajčanom pa odkrilo povero to, nikar ne mislijo, da bi oni bili sposobnejši vodstvo JOO, temveč da bi to vodstvo moralo obstojati iz najposobnejših mož brez ozira na to, če žive v Zagrebu, Beogradu ali Ljubljani. Ali torej ne: Ne zapostavljajte Ljubljane, ki je v stvari zasebne športne iniciative lahko za zgled Beogradu i Zagrebu!

Pet let je spala

V Chicagu je v zadnjem času skoro po celih petih letih zopet predmet zanimanja mlada meščanka Patricia Maquire, hčerka nekega petičnega Amerikana. Nikdar v svojem življenju ni okusila kake bridkosti in ji ni bilo treba skrbeti niti zase, za druge pa še manj. Bila je res prava meščanka in nič drugega, kakor jih je še toliko in toliko ne samo po Chicagu ali sploh po ameriških mestih, pač pa vsepovsod po svetu. Nekateriki so pač tako srečno rojeni. Pravijo tudi, da je bila Patricia tudi zelo lepa in da jo je vse naravnost oboževalo. Njena leta so tudi komaj šele prekoračila dvajset. V svojem življenju ni bila nikoli na bolniški postelji, skratka, uživala je vso srečo, ki si jo kdo pač more misliti v življenju.

Ce bi bil v tistih letih kdo prišel in bi ji povedal, kaj jo čaka v bližnji bodočnosti, bi mu gotovo prisodil, da pri njem ni vse v redu. In vendar bi se bili morali vsi domači ljubljenci Patricije prav kmalu prepričati, da je vendar prerokoval prav. Kajti zgodilo se je, česar ni nihče niti v sanjah mislil.

Nekega dne je Patricia naenkrat začutila silno utrujenost, ne da bi mogla vedeti pravi vzrok, zakaj. Kakor se pri takih boljših hišah vedno dogaja, so poklicali takoj zdravnika, enega, drugega in morda še tretjega. Vsak od teh je svetoval, da se mora dekletu dobro odpočiti in da mora takoj v posteljo. In res, Patricia je po nasvetih zdravnikov legla in v trenutku globoko zaspala. Vsak dvom, da je bila potrebna samo spanja, je izginil.

Zdravniki, sorodniki - vse zaman

Drugi dan je zdravnik, ki so mu domači najbolj zaupali, prišel vprašati, kako je kaj s Patricijo in če ji je že dobro. Povedali so mu, da se še ni prebudila in da leži v postelji še ravno tako, kakor se je vlegla. Ko pa je tretji dan zdravnik zvedel, da dekletu še vedno spi, je začel malo resneje premišljevat, kaj naj to pomeni. Poizkušal jo je zbuditi najprej s klicanjem, nato skoro s silo, toda vse ni nič pomagalo. Patricia ni odprla oči. Srce pa je bilo normalno in vse je delovalo v redu, kakor pač pri človeku, ki spi. Zdravniki so se končno sprijaznili z mislijo, da je mladenko prevzela bolezen spanca in da se bo čez nekaj dni že prebudila sama od sebe, saj druga sredstva tako ne pomagajo, kakor se je izkazalo.

Prej lepi, mirni in zadovoljni dom mlade Patricije je sedaj postal naenkrat ves nemiren in zaskrbljen. Prihajali so sorodniki in jokali ob speči ljubljenci in jo skušali prebuditi z božanjem in klicanjem, toda obupani so odhajali, pa se spet vračali vedno znova, vsak dan po večkrat. Nesrečni materi so svetovali, kako naj ravna s hčerko, da se bo čimprej prebudila, nosili so zdravila od vseh mogočih svetovalcev, tako da jih je bilo že kar polno omaro. Mati je bila od sile hvaležna za vsako dobro besedo. Pomagalo pa ni ne to ne ono, kakor da je vse zakleto.

Podpredsednik angleške vlade Mac Donald je velik prijatelj otrok.

Naenkrat zopet spregledala

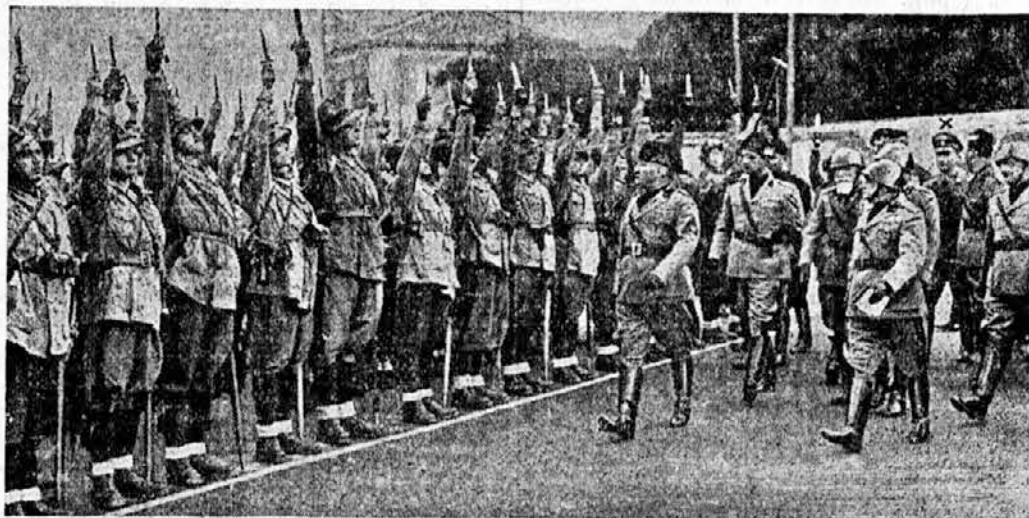
Ze skoraj dolgih pet let je minilo, odkar je Patricia zaspala in do nedavnega je že ves Chicago pozabil na čudovit primer spalne bolezni. Pred nekaj tedni pa je ta mlada meščanka kar naenkrat zopet spregledala, si pomela oči, kakor kdo, ki se je prav sladko naspal. V teh petih letih je dekletu res da precej shujšalo, kajti hranili so jo za silo umetno,

Brezposelni računar

Amerika je dežela, kjer je res vse mogoče. Tudi kaj takšnega, česar ne bi nihče, posebno še v današnjih časih, verjel, pa tudi če bi kdo še tako svežo zatrljeval, da se je res zgodilo med živimi ljudmi.

Da je brezposelnost danes vsepovsod na svetu velika in da strada milijone in milijone krepkih in zdravih ljudi, ker ne dobe dela, da bi sami sebe preživljali, o tem ne bo nihče dvomil. Mnogo bolj neverjetno pa bo poslušal tole zgodbo iz ameriškega sveta:

Pred nekaj dnevi so pisali ameriški časopisi, da je nek podjetnik ponudil nekemu brezposelnemu delu v svoji tovarni, in sicer za tako plačo, da bi ob njej vsak delavec dobro izhajal, vsaj tako, da bi mu ne bilo treba stradati in prezebati ter se potikati od hiše do hiše. Toda, kaj je napravil ta srečni brezposelni — že zato srečni, ker je nalezl na tako ponudbo, če ne še za kaj?

Petnajsto obletnico pohoda nad Rim so v Italiji slovesno proslavili. Mussolini pregleduje oddelek svojih čet. V njegovem spremstvu se nahaja tudi delegat hitlerjevske stranke Bohle.

Zemlja bo zarjavela?

Učenci svetovne slave si belijo glave in skušajo na vsak način dokazati, kako bo končala naša zemlja. Da ne bo imela vedno take oblike in življenja v sebi, skušajo dokazati z domnevo, da je še vse polno drugih svetovnih teles, ki so svoj čas bila »živa«, pa so sčasoma izgubila vsako sled, ki bi kazala, da je na njej nekoč živelo živo bitje. Nekateri mislijo, da bo zemlja porušena takrat, kadar bo luna, ki se vedno vsaj neznatno približuje zemlji, zaradi privlačnosti zemlje zadevala vanjo. Trk ko — tako razlagajo — tako strahoten, da bo zemeljska skorja počila na vseh koncih in krajih, iz notranjosti pa da bo prilela ognjena snov, ki bo požgala in raztopila vse, kar bo dosegla.

Drugi zopet trdijo, da bo zemlja izgubila vse življenje tedaj, kadar bo iz svoje goreče notranjosti izžarela vso toploto, kadar bo popolnoma omrznila. Tudi to ne bi bilo še tako kmalu.

Tretje vrste učenjaki, pa bi človek rekel, da so kar malo originalni in v iznjočljivosti precej spredeli. Kaj so si izmislili, bi rekel kdo: Zemlja da bo zarjavela? Naki! Pa vendar je njihovo razlaganje težko pobijati.

Kadar železo pride v stik z vlago ali vsaj vlažnim zrakom, se počasi, pa gotovo nabere na njem tanka plast rdečaste snovi, rje. Pri tem, ko se tvori železo v oksid, se porablja seveda kisik iz zraka. Ogromno količino kisika pa porabljajo poleg tega tudi živa bitja: človek, živali in rastline.

Človek vedno več prideluje takih snovi iz zemlje, ki na zraku zarjave. V goštem času po-

vsled pa pravi, da se prav dobro počuti. Pripoveduje tudi, kaj je bilo »včeraj«, to se pravi oni dan, ko je šla spat. Ona namreč misli, da je spala samo eno noč. Kar noče verjeti, da bi bila celih pet let spala, saj se vendar ničesar ne spominja, kaj se je dogajalo v tem času z njo.

Ce se bo morda le prepričala o tem, da je zamudila pet let svojega najlepšega življenja — sedaj je stara komaj 25 let — ji bo skoro gotovo žal zanje. Marsikdo drugi, ki mu življenje ni tako rožnato, pa bi bil menda še celo vesel, če bi se jutri zjutraj pisalo 1941 namesto 1936.

Odklonil je, toda ne brez vzroka, pa tudi ne morda zato, ker se je odvadil delati, pač pa točno po računu, ki ga je kaj hitro imel skupaj. Odgovoril je podjetniku nekako takole: Če vzamem delo, bodo moji dohodki mnogo manjši, kakor pa če sem brez posla. Dobival bom res dobro plačo, vendar pa je podpora za brezposelne večja. Če uživam to podporo, grem lahko sedemkrat na teden v kino in lahko obiščem še druga zabavišča po večkrat. S plačo od svojega dela pa ne bi mogel več kot trikrat na teden v kino, če bi si hotel privoščiti še drugo, kar bi bilo potrebno. Tudi cestna železnica pride v račun itd.

Zdi se, da je ta srečni brezposelni preračunal vse do napačne natančno. Čudno pa je vseeno, zakaj v Ameriki sploh še kdo hoče delati, če je toliko podpore. Najbrže je za take kino-obiskovalce tudi v tej bogati deželi, kjer je res dosli drage šale, ni preveč.

3 metre visok spomenik so Nemci odkrili največjemu skladatelju vseh časov Beethovenu v njegovem rojstnem kraju v Bonnu.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Podroben program ljubljanske in vseh evropskih postaj dobite v najboljšem in najcenejšem ilustriranem tedniku »Radio Ljubljana«, ki slane mesečno samo 10 Din.

Sreda, 4. novembra: 12.00 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po želji) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Harmonična igra g. Vili Lokovick — 14 Vreme, borza — 18.00 O dobrem spominu (g. Janko Zihert) — 18.20 Mladinska ura: Napravimo si senčnik in letalo iz papirja (vodi g. Zdravko Omerza) — 18.40 Vzorci današnjega družabnega zla (Rudolf Smers) — 19.00 Čas vreme, poročila, spored, obvestila 19.30 Nac. ura: Major Razlag in Rač kot panslavista (dr. Maks Robič, profesor) 19.50 Uvod v opero — 20.00 Prenos iz opernega gledališča v Ljubljani: Offenbachova opera »Hoffmanove pripovedke«. V I. odmoru: Gasbeno predavanje (g. Ukmar). V II. odmoru: Čas, vreme, poročila, spored.

Drugi programi

Sreda, 4. novembra: Belgrad I.: 19.50 Belgradski slovenski orkester, dirigent g. Stanko Benedik, sodeluje g. Ivan Skalar (citro) — 20.30 Humoristični časopis — 21.30 Plesne plošče — 22.30 Uninske koncert — Belgrad II.: 19.00 Jugoslavija — dežela tobaka (Pavlovič) — Zagreb: 20.00 Opera — Dunaj: 18.55 Wagnerjeva opera »Leteči Holandec« — 22.25 Vokalni koncert — 23.15 Lohko in plesna glasba — 24.00 Sramel — Trst-Milan: 17.15 Komorni koncert 20.40 Rim 23.15 Plesna glasba — Rim-Bar: 17.15 Plesna glasba — 20.40 Plesna glasba — 23.15 Plesna glasba — Praga: 19.30 Vokalni koncert — 21.15 Poljudni koncert — 22.15 Esperantska ura — Varšava: 21.00 Chopinov koncert — 21.30 Popovke — 22.00 Orkestralni koncert — 23.00 Plesne plošče — Vsa Nemčija: 20.15 Ura mlade generacije — Berlin: 20.45 Zabavni koncert — Hamburg-Lipsko: 20.45 Opera — Stuttgart: 20.45 Schubertov večer.

Važno! Novo!

Dr. IVAN PREGEL

Osnovne črtilce književne teorije

broširano Din 24—

Dr. ANGELA PISKERNIK

Slovarček slovenskega in nemškega jezika

s slovniškimi podatki za Slovence
broširano Din 20—, vezano Din 30—

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA
v Ljubljani

Hollywood, filmski raj in pekel

»Pričakovali ste, da vas bo sprejel roj časnikanjev in fotografov, kajne,« pravi Voigt dekletu. »Nič se ne vznemirjajte, to bo še vse prišlo. Za zdaj pojdite lepo k stricu in se odpočijte. Mladu prideva pozneje k vam.«

Res me pozneje Voigt povebi, naj ga sprejmem k njegovi najnovejši varovanki. Med potjo mi pripoveduje njen življenjski.

»Betty prihaja iz New Yorka, kjer je bila za model reklamnim fotografom. Ima izredno primeren obraz za fotografiranje. Kakor nešteto drugim dekletom, je tudi njej padlo v glavo, da bi postala zvezda. Pot ji je olajšalo dejstvo, da ima že v Hollywoodu strica. To je resnični stric, mi poudarja Voigt. »Prebiva že dolgo v Hollywoodu. On jo je poklical sem in zai se mi, da bom zanj lahko kaj naredil.«

Betty naju sprejme dostojanstveno in dražestno. Res je očarljivo lepa in Voigt ji kar naglo razloži, kaj mora delati. Recept je kaj preprost: Betty mora ostati lepo doma in potrpežljivo čakati novic.

Medtem, ko sva bila na obisku pri bodoči zvezdi, pa se je Voigtov urad že spravljal na delo s polno paro. Ko naslednje jutro odpre dnevniki, že berem v njem gniljivo storijo:

»Beknema Marsha Hunt je prišla v Hollywood včeraj. Na kolodvoru se je tedaj, ko je dospel vlak iz New Yorka, gnetla ogromna množica ljudi, ki je pričakovala slavno igralko. Naši bralci vedo, da je Marsha Hunt ena največjih igralk na svetu, toda žal ni prišla v naše mesto zato, da bi nas osrečila s svojim nastopom. Čeprav strastno ljubi umetnost in gledališče, svoj edini poklic, je vendar odklonila vse ponudbe, ki so ji jih stavile različne družbe, da bi se pokazala tudi našemu občinstvu. — Prišla sem v Hollywood, da se odpočijem,«

nam je dejala na postaji. — Od tu pojde Marsha Hunt v London, kjer bo sprejeta za članico Royal Theatrical Academy.«

Ta nezasišani članek je spremljala velika fotografija neznanega dekleta.

»Toda,« rečem Voigtu, »saj ji vendar ni ime Marsha.«

»Ne, ime ji je Betty, toda Betty se ne sliši lepo. Zdi se mi da bo ime Marsha, kakor se imenuje ena izmed vseh tipkarič, naredila na občinstvo ugodnejši vili kakor Betty.«

»Kaj je pa s to londonsko Kraljevsko gledališko družbo, katere članica naj bi postala Betty, odnosno Marsha. Jaz nisem še nikdar slišal o kaki taki družbi?«

»Res ne?« pravi Voigt z iskrenim začudenjem. »Jaz prav za prav tudi ne.«

Potem obiščeva vnovič gospodično Huntovo in njenega strica. Oba sta vsa zmedena, stric se jezi:

»Kaj pa pomeni vsa storijsa? Kako pa mislite, da bo Betty prišla do katkega angažmana, če pa pišete, da zavrača vse ponudbe.«

Voigt zgleda in osladi svoj glas, kar ga le more ter skuša pomiriti starega gospoda.

»Nič se ne vznemirjajte,« mu reče, »in storite natančno vse, kar vam bom povedal, to se pravi, ne delajte docela ničesar. In zapomnite si najprej, da je gospodična Betty, odnosno Marsha, strogo prepovedano, da bi sama odgovarjala na telefonske pozive.«

Dve minuti pozneje zazvonil telefon. Stric odgovori in nam pride povedati, da želi veliko filmsko podjetje videti Maršo Hunt.

»Čakajte, bom odgovoril jaz,« reče Voigt. »Halol Miss Hunt obžaluje, toda čisto nemogoče je, da bi sprejela vašega zastopnika. Izvolite povedati ravnatelju družbe, da je miss Hunt prišla sem, da se odpočije in noče imeti nobene opravke s poslovnimi zadevami.«

Dva naslednja tedna so dnevniki in magazini nadaljevali z objavljanjem člankov in slik skriv-

nostne neznanke. Zastopniki velikih družb so neprenehoma telefonirali in na slo načinov skušali, da bi se ji približali, toda skrivnostna Marsha Hunt je ostala docela nedostopna.

Nesrečni stric bodoče filmske zvezde je bolj in bolj obupan in zmeden. Voigt mora starega, dostojanstvenega gospoda neprenehoma tolažiti in mu zatrljevali, da se vse dobro razvija.

Marsha se neskončno dolgočasi, kakaj Voigt ji je odločno prepovedal, da bi se zganila kam z doma. Boji se, da je ne bi srečala kak preveč vabljiva skušnjava, kateri bi se brž udala.

Medtem pa se Voigt na skrivnem domeni z nekim znancom, ki ni nihče drugi kakor Harpo Marx, tudi reklamni agent.

Nekega lepega dne gre Marx v delavnice Paramountove filmske družbe, kjer hoče predstaviti nekaj svojih varovank. Ravnatelj delavnice, ki ima nalogo izbirati nove igralk, je ves nervozen.

»Zmeraj mi vozite sem same zmazke. Sedaj mi boste vendar pripeljali koga, iz kogar se bo dalo nekaj narediti... Ce bi bil jaz agent za reklamo, vam jamčim, da ne bi zapravil svojega časa z nabiranjem takih ničel. Kaj čakate! Pripeljite mi na primer tisto malo Maršo Hunt.«

Harpo Marx mu odgovori z mirnim glasom: »Resda bi vam to reč lahko uredil.«

In rde jo uredi.

V osemindesetih urah podpiše Marsha Hunt sijajno pogodbo in ker ima slučajno tudi nekaj igralskega daru, je zdaj čisto na tem, da postane slavn filmska zvezda.

Ali bi to bilo mogoče brez agentovih naporov in domislekov? Zadržno ne. Talent je pri tej stvari potreben, reklama pa je neobhodno potrebna.

V Hollywoodu je kakih deset tako imenovanih poskusnih gledališč. Ce ima človek malce sposobnosti, mu reklamni agent tam dobi vlogo v kakem komadu. In k prvi predstavi povabi agent ravnatelje kinematografskih podjetij in jih prepriča, da so v tem ali onem neznanem igralcu oni

sami, s svojim neprimerljivim okusom in očesom odkrili bodočo filmsko zvezdo, ki bo vlekla in očarovala milijone, še več milijonov pa bo princsila v blagajne podjetja.

Delo ob tekočem Iraku

Saj poznate glasovili Fordov sistem, tisti trak, na katerem ni v začetku nič, toda trak teče neskončno dolgo ob vrstah tisoč in tisoč delavcev, in polagoma nastaja na njem bodoči osemcilindrski avtomobil. Vsakdo izmed tisoč in tisoč delavcev naredi samo en gib, in nazadnje, po tisočih gibih vidimo na koncu traku, kjer v začetku ni bilo nič, Fordov avto, ki čaka, da ga kdo požene v tek.

Filmsko zvezdo izdelajo natanko po tem ameriškem delovnem postopku.

V začetku ni filmska zvezda nič drugega kakor preprosto, mlado deklet. Edino njeno imetje je lepota in mladost. Zdej jo postavi, če hočemo tako reči, na tekoči trak. Reklamni stroj začne teči. Mlada ženska gre iz rok v roke. Oblikujejo jo, jo frizirajo, jo poživijo, jo popravijo, jo naredijo za zvezdo.

Morda hodite v plesno šolo, v tečaj za govorjenje, v šolo za ljubko, očarljivo vedenje, pevsko šolo. Zaupajo je v osrbo krojaču, frizerju, maskerju. Nič se ne obotavlja, če se komu zaždi, da ji je treba zaradi večje privlačnosti spreminiti obraz, da postane bolj sposobna za fotografiranje, bolj fotogenična. Izbero ji avto, hišo, službništvo, pse... Ko pride iz te reklamne delavnice, ni več preprosto, lepo mlado deklet, marveč zvezda, narejena in noličena, ki bo njeno ime jutri žarelo na vseh platnih sveta.

Sveda, treba je imeti za to tudi srečo. Ni dovolj postati zvezda, treba je tudi najti vlogo za igranje. Tu pa je treba zvez in vplivov. Tu pomagajo predvsem naključja. Če kaka zvezda zbolí, takoj razdero pogodbo z njo in tedaj lahko nastopi kandidatinja za zvezdo.

(Dolja.)